Altfatter Adalbert – Városfejlesztési Tanácsnok

javaslatai a 2026 november 11-i tanácsnoki megbeszélésre

Tisztelt Polgármester úr, Tanácsnok urak!

A mai találkozóra egy un. soft javaslatot hoztam.

Régóta szívügyem a generációk közötti eltávolodás, az idősek elmagányosodása, tulajdonképpen a társadalmi értelemben vett leértékelődésük. Szerintem társadalmi szempontból ez pazarlás, míg az egyén szempontjából szubjektív eljelentéktelenedés érzet és beszűkülés, elmagányosodás. Természetesen vannak olyanok is szép számmal, akik a mai napig napi, aktív társadalmi életet élnek, intenzíven jelen vannak az unokáik életében. De sokan olyanok is vannak, akiknek erre nincs lehetőségük.

Számukra javaslom elindítani Újpesten a Nyugdíjas Önkéntes programot.

Pótnagyszülő-programok: A családsegítő szolgálat közvetítésével az idősek segíthetnek a kisgyermekes családoknak az óvodai vagy iskolai elhozatalban. Emellett néhány órás gyermekfelügyeletet is vállalhatnak, amíg a szülők hivatalos ügyeket intéznek.

Mesélő és kézműves nagyszülők: Óvodákban és bölcsődékben az idősek rendszeresen tarthatnak meseolvasást, bábozást vagy hagyományőrző kézműves foglalkozásokat. Ez tehermentesíti a pedagógusokat, és erősíti a generációk közötti kapcsolatot.

Iskolai mentorálás és korrepetálás: Nyugdíjas pedagógusok vagy szakemberek segíthetnek a házi feladatok elkészítésében és a felzárkóztatásban az iskolai napköziben. A könyvtárakban pedig közös olvasóköröket vezethetnek.

Közösségi kertészkedés és portaszolgálat: Művelődési házakban, iskolakertekben vagy közösségi tereken az idősek részt vehetnek a növénygondozásban és a rendezvények lebonyolításában.

Külföldi tapasztalatok ezzel kapcsolatban:

Norvégia: Helyi Önkéntes Központok és „Tartalék Nagyszülők”

Frivilligsentraler (Önkormányzati Önkéntes Központok). Norvégiában szinte minden településen és városrészben működik államilag és önkormányzatilag támogatott Frivilligsentral központ. Ezek az irodák közvetlenül összekötik a jelentkező időseket a helyi óvodákkal, iskolákkal és családokkal.

Home-Start **és „Reservebesteforeldre” (Tartalék nagyszülők).** A Home-Start Norge programban képzett önkéntesek (köztük sok nyugdíjas) heti 2–4 órában látogatnak meg olyan kisgyermekes családokat, akiknek nincs helyi rokonuk, vagy ikreket, krónikus beteg gyermeket nevelnek. Az önkéntesek felkészítő tanfolyamon vesznek részt, erkölcsi bizonyítványt adnak le, és titoktartási nyilatkozatot írnak alá.

Dánia: Közösségi tanulószobák és integrációs mentorálás

Lektiecafé **(Ingyenes házi feladat kávézók).** Dán önkormányzati könyvtárakban és közösségi házakban (például a Frederiksbergi Közösségi Központban) nyugdíjas önkéntesek segítenek a diákoknak a házi feladatok elkészítésében, a nyelvtanulásban vagy a vizsgafelkészülésben. A program kötetlen, előzetes regisztráció nélkül látogatható.

Elderlearn **(Generációk közötti nyelvi mentorálás).** Ez a dán önkormányzatokkal együttműködő modell időseket kapcsol össze bevándorló családokkal és fiatalokkal. A heti rendszerességű, kötetlen beszélgetések egyszerre csökkentik az idősek magányát és segítik a családok beilleszkedését.

Svédország: Iskolai és könyvtári generációs találkozók

Klassmorfar / Klassmormor (Osztály-nagypapa és osztály-nagymama). Svédországban több önkormányzatban bevett gyakorlat, hogy nyugdíjas önkéntesek heti néhány órában jelen vannak az általános iskolákban. Nem tanítanak, hanem nyugalmat sugároznak az osztályteremben, segítenek az olvasásgyakorlásban, és felügyelnek a szünetekben.

Könyvtári és családi délutánok. A svéd városi könyvtárak és civil szervezetek (például a Stockholms Stadsmission) rendszeresen szerveznek olyan meseolvasó, kézműves és énekes-táncos találkozókat, ahol az idősek aktív közreműködőként fogadják a kisgyermekes szülőket.

Ami szükséges lehet:

Közérdekű önkéntes szerződés: Az önkormányzatnak vagy az intézményeknek érdemes regisztrálniuk befogadó szervezetként a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvény alapján. Ez jogi védelmet, felelősségbiztosítást és átlátható kereteket ad mindkét félnek.
Helyi önkéntes koordinátor kijelölése: Egy önkormányzati munkatárs vagy a helyi művelődési ház dolgozója összefoghatja a jelentkezőket, és felmérheti az intézmények valós igényeit.
Felkészítés és szűrés: A gyermekekkel foglalkozó önkéntesek esetében elengedhetetlen az erkölcsi bizonyítvány bekérése és egy rövid, pedagógusok által tartott felkészítő beszélgetés.

Elismerés:

Közösségi elismerés: Az önkormányzat évente egyszer egy ünnepélyes rendezvénnyel, oklevéllel vagy jelképes ajándékkal (például színházjeggyel, uszodabérlettel) köszönheti meg a munkájukat.
Rugalmasság és tehermentesítés: Fontos, hogy az önkéntesség ne jelentsen kötelező, merev időbeosztást, és az önkormányzat térítse meg a felmerülő helyi utazási vagy anyagköltségeket.

Budapest, 2026-11-11